

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrivm Miracvlorvm Et Historiarvm Memorabilivm Lib. XII

Caesarius <Heisterbacensis>

Antverpiae, 1605

De Hermanno Abbate loci sancti Mariae, qui in diuersis formis daemones
vidit cap. 5.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13177

litis, respōdit ille: Ego iuuenem restituendū esse iudico magistro suo, moxq; ad aduersariū conuersus ait: Redde illum, quia nimis ei importunus fuisti. Cæteris sententiæ eius assensum præbentibus, ad mandatū iudicis, eadā hora scholaris ab inferis reducitur, magistro suo restituitur, concilium soluitur, ad discipulos, reducta præda, magister letus reuertitur. Cuius vultus ita erat macer & pallidus, color tam immutatus, vt hora eadem à sepulchro videretur resuscitatus: qui sociis apud inferos visa recitans, quàm Deo contraria & execrabilis foret illa disciplina, magis exemplo quā verbo ostendit, & à loco recedens, in quodam ordinis nostri monasterio monachum se fecit. APOLLONIVS: Recordor nunc illorum duorum iuuenum, videlicet qui apud Toletum defuncti socij admonitione conuersus est, & alterius clerici, cui visa pœna Lantgrauii conuersionis causa fuit, sicut dictum est in distinctione prima, cap. 33. & cap. 34. CÆSARIUS: Conradus senex monachus noster retulit mihi, se ante conuersionem, nocte quadam in plenilunio, demonstrante sibi quodam clerico necromantico, in diuersis formis dæmones vidisse: vnde dubium non est, quin sint, qui sic ab hominibus videri, audiri, & sentiri possunt. APOLLONIVS: Licet satis mihi probatum sit, dæmones esse, magis tamen delectarer de his testimonia religiosorum, quàm sæcularium audire. CÆSARIUS: Quod dæmones sint, & multi sint, non dubiis, sed verissimis, non sæcularium, sed claustralium personarum tibi ostendam exemplis. De quibus nihil omnino dubitabis.

CAPVT V.

Dominus Hermannus nunc Abbas loci S. Marię, *Dæmones à religiosi vñ* quātæ sit vir religiositatis, quātave grauitatis, bene nosti. Iste ante conuersionē, ecclesię Bonnenfis erat canonicus, vir nobilis, & de alto sanguine natus. Factus verò monachus in Hemmenrode, nō multo post, cū emitteretur cōuentus noster de eodē claustro, primus eius Abbas efficitur, & post paucos annos per electionem ablatu, eidem in Abbatem promotus resti-

restituatur. Erat tunc temporis illic Conuersus quidam, nomine Henricus, magister cuiusdam grangie, quæ Hart vocatur, vir bonus & iustus, maturus ætate, & corpore virgo. Iste inter reliqua dona, quæ acceperat a Domino, sæpe nocturnis horis, in choro maxime, in diuersis formis dæmones currere vidit. Hæc eum in confessione iam dicto retulisset Hermanno, illius exemplo, videndi dæmones desiderio accensus, intensissime Deum orauit, vt sibi hanc gratiam donare dignaretur, statimque exauditus est. In proxima vero solemnitate sancti Martini, cum staret in matutinis, contemplatus est dæmonem vnum, in forma rustici quadrati, inferiùs iuxta presbyteriũ intrare. Habebat pectus latum, scapulas acutas, collum breue, capillũ in fronte satis superbe tonsuratũ, reliquos crines sicut aristas dependentes. Ascendens venit ad quendam nouitium stans coram illo, quem cum dominus Hermannus, qui tunc temporis non erat Abbas, intuitus fuisset, oculisq; parumper auertisset, ac denuo illũ videre voluisset, disparuerat. Alio tẽpore, transformas se dæmon in caudã vituli, & super formam cadens, cui idem nouitius apodyabat, motu leuissimo trahebat se ad nouitium, cuius scapulas, cum eadem cauda tangeret, mox in psalmodia saltebatur nouitius, qui cum super articulos se dimitteret, regulariter satisfaciens, dæmon, quasi turbine impulsus, ad longitudinẽ cubiti vnus recessit ab eo, sicq; disparuit. Nõ enim spiritus ille superbiæ, qui blãdimẽto caudæ suæ terciã partẽ stellarũ post se trahit, ad vnus humilitatis signũ stare potuit. Nouitius iste nonnus Alexander fuit, nunc Prior in claustro. Verisimile est tunc eũ aliquid leuitatis cogitasse, quãdo per motũ leuẽ tẽtatus est & impeditus. Apoc. 12. Placet quod dicis. CÆSAR. in nocte verò sancti Cuniberti, cum staret in choro Abbatis, tunc simplex monachus vidit iuxta presbyterium duos dæmones intrare, & paulatim ascendere ad stallum Abbatis, inter chorũ monachorum atque nouitiorum; qui cum venissent contra angulum, vbi patietes conueniunt, exiit dæmon tercius, duobus se socians, &

cum

Apoc. 12.

eum illis exiens. Tam prope enim transeuntes venerunt ei, vt manu illos tangere posset; quos diligentius intuens, considerauit quod pedibus terram non tangerent, vt pote aëreæ potestates. Habebat autem vnus ex duobus prioribus femineum vultum, in capite verò velamen nigrum, nigro circumdatus pallio, & sicut mihi rerulit, monachus ille, qui tertiu dæmonem iuxta se fouerat, satis erat iniuriosus, & nõ parum acediosus, in choro libenter dormiens, & inuitus psallens, hilarior ad potandum, quam ad cantandum; breuiore vigilæ videbantur ei semper longissimæ. Alio itidem tempore, in vigilia, vt puto, sancti Columbani, tunc eo existente Priore, cum chorus Abbatis inciperet primum matutinarum psallum, scilicet: Domine quid multiplicati sunt, qui tribulant me, Dæmones aded in choro multiplicati sunt, vt ex illorum concursu & discursu, mox in eodem psalmo fratres fallerent: quos cum chorus oppositus conaretur corrigere, dæmones transuolauerunt, & se illis miscentes ita turbauerunt, vt protus nescirent quid psallerent. Clamauit chorus contra chorum, Dominus Abbas Eustachius, & Prior Hermannus, qui hæc vidit, a stallis suis semoti, cum satis ad hoc conarentur, non poterant illos ad viam psalmodiæ reducere, neque vocum dissonantias vnire. Tandem psalmo illo modico, & valde vsitato, cum labore pariter atque confusione, qualicunque modo expleto, diabolus, totius confusionis caput, cum suis satellitibus abcessit, & pax turbata psallentibus accessit, quem eadem hora, prædictus Prior, in forma draconis, hastæ habentem longitudinem, euolare vidit, & hæc iuxta lampadē in choro ardentē, ne eius abcessus latere posset contemplantē. Reliqui dæmones, vmbrosa habebāt corpora, infatibus maiora, quorū facies ferro ex igne extracto erant simillimæ.

APOLLON. Ex quo tot dæmones cōgregati fuerant in loco vno, ad impedimentum vnus cōgregationis, nõ dubito, quin innumerabiles sint in orbe terrarū.

CÆSARIVS: Teste Euangelio, legio intrauerat hominem vnum,

Dæmones in choro psallentes turbant.
Psal. 3.

Marc.

vnum,

vnum, vnde quia multi sunt & mali, & ad impedimē-
 tum salutis nostræ, vt prædictum est, heu nimis parati,
 consulo, vt dum stamus ad psallendum, circumspici-
 mus & intenti, feruentes & humiles, ne meritu san-
 cti feruoris extinguat vitium superbae vociferationis;
 quantum enim maligni spiritus turbantur in cordis
 nostri deuotione, tantum lætificantur in superba vo-
 cum exaltatione. Cùm nocte quadam hebdomada-
 rius Inuitatorij antiphonam inciperet, & monachus
 ei proximus voce mediocri psalmum intonaret, Here-
 vvicus, tunc Prior, cum cæteris senioribus eadem vo-
 ce, qua ille incœperat, psallere cœpit. Stabat iuuenis
 quidam minùs sapiens in inferiori penè parte chori,
 qui indignè ferens psalmum tam submitse inceptum,
 ferè quinque tonis illum exaltauit: Suppiorie ei resi-
 stente, ille cedere contempsit, & cum multa pertinacia
 victoriam obtinuit, cuius partes in proximo versu-
 culo quidam ex opposito choro adiuuerunt; propter
 scandalum, & dissonantiæ vitium, cæteri cesserunt.
 Mox is, qui supra, vidit dæmonem de monacho sic
 triumphante quasi candens ferrum profilientem, & in
 oppositum chorum in eum, qui eius partem roborau-
 erant, sese transferentem. Ex quo colligitur, quòd ma-
 gis placet Deo humilis cantus cum cordis deuotione,
 quam voces in cælum arroganter exaltare. Alia qua-
 dam nocte, cùm præuenisset fratres ad vigilias, & stas
 in loco suo, propter aëris claritatem considerandam,
 oculos direxit ad fenestram, qua est in fronte ecclesie,
 objecit se visui eius dæmon quidam in æthiopis effi-
 gie magnus & nigerrimus, ac si hora eadē ab igne in-
 fernali fuisset extractus, qui ad eū per chorū superio-
 rem veniens, ipsumque pertransiens, egressus est. Alio
 itidem tempore, cùm modicū se mouisset a stallō suo
 ad commonendum fratres, conspexit dæmonem in-
 ter stallum Abbatis atque Prioris intrare cum impe-
 tu, ipso aspectu horribile nimis, qui cū in choro Prio-
 ris nequiter respexisset, & vidisset sibi ingressū nō pa-
 tere propter ipsum, eo quòd viam occupasset, rap-
 tim se in chorum nouitiorum deposuit, & euidam
 mona-

monacho seniori illic sedenti se coniunxit. Iste supra-
dicto monacho, qui dæmonem iuxta se fouerat, dissi-
milis in moribus non erat, bibulus scilicet, acediosus
& libenter murmurans. Ecce ista debent esse terrori
monachis acediosis. APOLLONIVS: Tam ista, quàm il-
la, quæ te in distinctione superiori de vitio acediae di-
xisse recolo, omnes qui in choro libenter dormiunt,
& inuiti psallunt, meritò terrere debent. CÆSARIVS:
Sæpius dæmones in formis minutissimis per chorum
discurrere, sæpius in diuersis locis eosdem cõtempla-
tus est; terribiliter scintillare, sentiens aspectum illo-
rum oculis esse nocium, nec ignorans nequitiam il-
lorum. Die quadam missa dicta de Spiritu sancto, ora-
bat Dominum, vt se ab huiusmodi visionibus libera-
ret, statim affuit inimicus in forma lucidissimi oculi,
habentis quantitatem pugni, in quo quicquid erat,
viuere putabatur, ac si diceret: Modò diligenter confi-
dera me, quia de cætero nõ videbis me. Postea tamen
eum vidit, sed nõ tam manifestè & tam sæpe, vt prius.
Factus Abbas in loco sanctæ Mariæ, cùm nobilis fe-
mina Aleydis nomine, comitissa de Froimberch, tan-
quàm loci fundatrix insepeliretur, & adhuc corpus eius
iaceret in feretro, vidit dæmonem ipsum feretrum cir-
cumgyrantem, & quasi aliquid sui iuris perdidisset,
ita omnes eius angulos oculorum indagine lustrauit.
Nondum est annus, quòd Prior noster, dum post se-
pulturam cuiusdam Conuersi nostri ad horam cano-
nicam chorum intraret, & nescio quid de secularibus
foris tractasset, diabolum, tanquam ducem viæ, ante
illum ingredi conspexit: erat autem forma assumpti
corporis admodum subtilis, ad instar nubis, deinde,
diebus paucis elapsis, nocte quadam infra matutinas,
in simili illū specie corā iā dicto Priore stare conspe-
xit. APOLLONIVS: Quid est quòd personam huius ve-
nerandi Abbatis, cùm scriberes de infantia Saluato-
ris homilias morales, & penè omnes prædictas visio-
nes ibi poneres, ita celare studuisti? CÆSARIVS: Ipse
ex multa charitate secreta sua mihi reuelans, tunc
temporis ne eum proderem prohibuit, quod postea

S

tamen

tamen, importunitate mea victus, concessit. Sciebam enim personæ illius grauitatem posse non modicam scribendis præbere auctoritatem. Cuiusdam venerabilis magnarumque virtutum viri, cuius tam nota fuit sanctitas, & tam probata auctoritas, vt nemo de illius dictis meritò dubitare debeat, nunc recordor, cuius visiones tam præsentibus quam futuris poterunt esse exemplum terroris.

CAPVT VI.

IN Hemmenrode sacerdos quidam venerabilis ad cõuersionem venit, nomine & opere Christianus: huic dæmones multum importuni fuerunt, & sæpe illos vidit, tam ante conuersionem, quam post. Huius tempore alter quidam scholaris sacerdos, nomine Carolus, in eodem cœnobio factus est nouitius, & erat eius in probatione socius Prior noster Isenbardus: Hic instinctu diaboli, cuius consilio utebatur, gula & carnis suæ commodis nimis consentiens, infirmitates sæpius simulauit; qui cùm positus in infirmatorio tantum carnem nutriret, & spiritum negligeret, vadens vel rediens de priuata, cùm claudicaret, & incoquinam respiciendo, quæ ibi præparentur infirmis consideraret, prædictum diabolum eum sequi vidit, qui eo modo quo ille claudicauerat, & ipse claudicauit, & sicut introspexerat introspexit, in nullo ab eius gestibus discrepans. Tandem infra annum probationis deficiens, reuersus est ad ollas Ægypti, & secuta est caro carnem. Fratibus ad laborem post capitulum præparatis, cùm starent circa auditorium, & expectarent tabulæ percussione, essentque aliqui ex eis remissi, per otiosam signorum consignificationem, vidit vir ille beatus, carnos fœda quadam adustione maculatos, imò sub eorum specie dæmones, caudarum suarum moribus eisdem blandiri, & continuatis vicibus corporum suorum compressionibus, in signum familiaritatis, illos demulcere: eos verò qui grauitatem suam seruabant, ne aspicere quidem audebant. Die quadam cùm orationis gratia ante quoddam se altare prostrauisset, diabolus in bufonem maximum ad instar gallinæ se
trans-